

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף לד

אבא שאול אומר: "**עֲרֵבִי נָחֵל**" בא ללמד שצריך שתי מצוות של ערבה - אחת לאוגדה עם הלולב ואחת לבית המקדש להקיף את המזבח, כפי שיבואר לקמן בדף מה.

עשר נטיעות: עשר נטיעות המפוזרות במרחק שווה בתוך שטח של חמישים על חמישים אמה, מותר לחרוש סביבם עד ראש השנה של שנת שמיטה. ואף שמצווה מהתורה להוסיף מחול על הקודש ואסור לחרוש כבר שלוששים יום לפני ראש השנה של שמיטה, הלכה למשה מסיני שמותר.

ערבה: למקדש, כ"ל.

ניסוך המים: בחג הסוכות היו מנסכים מים על המזבח עם קרבן התמיד של שחר.

"**קָח עַל מַיִם רִבִּים צִפְצָפָה שָׁמוֹ**": זהו פסוק הנאמר בתוכחת הנביא יחזקאל לעם ישראל, שהקב"ה אמר שעם ישראל יהיו לפניו כעץ שמושרש וגדל על מים רבים שזהו הערבה, והם שמו עצמם גרועים כצפצפה שבהרים. משמע שצפצפה גרועה מערבה ואינה נחשבת למין ערבה, ופסולה.

ערבה קנה שלה אדום: 'קנה' הוא העץ שממנו יוצאים העלים. **ופיה חלק:** חודם של העלים חלק ללא פגימות.

מגל: הפגימות שלו נוטות לצד אחד. **מסר:** כמין מסור, ולפגימות שלו יש שני עוקצים מכאן ומכאן כפגימות סבין.

חילפא גילא: מין ערבה כשרה, ופיה דומה למגל. אבל שאר הערבות פיהם חלק.

חלפתא: צפצפה. **ערבתא:** ערבה.

שיפורא: שופר כפוף העשוי מקרן של איל, והוא כשר לתקיעת שופר בראש השנה. **חצוצרתא:** קרן פשוטה שאינה של איל, ופסולה לתקיעת שופר.

פתורתא: שולחן קטן. **פתורא:** שולחן גדול.

(המשך בדף הבא ↓)

בי כסי: בית הכוסות (= נמצא בכרס הבהמה). **הובלילא:** המסס (= המאכל נכנס מבית הכוסות להמסס).

מחט הנמצא בעובי בית הכוסות: דין זה נאמר לעניין מחט הנמצאת בכרס הבהמה, אם היא נמצאת באיבר הנקרא היום 'בי כסי' שבעבר היה נקרא 'הובלילא' הבהמה טריפה. וראה רש"י שמרחיב בעניין.

נפקא מינה לגיטי נשים: שליח המביא גט מחו"ל לארץ ישראל, צריך לומר 'בפני נכתב ובפני נחתם', משום שבני חו"ל אינם בני תורה ואינם יודעים שצריך לכתוב את הגט לשם האשה, ולכן השליח צריך להעיד שאכן הוא נכתב לשם האשה, או שמא יבוא הבעל ויערער על הגט שהוא מזויף, ולכן השליח מעיד שהוא נכתב ונחתם בפניו ואינו מזויף. אבל המביא גט מארץ ישראל אינו צריך לומר 'בפני נכתב ובפני נחתם', משום שהם בקיאים לכתוב לשם האשה, ועוד שעולי רגלים מצויים והם יכולים להעיד שהם מכירים את חתימת העדים על הגט, ואינו מזויף.

והדין הוא שבבל נחשבת לארץ ישראל לעניין גיטין, לפי שהם בני תורה. אבל בני המקום הנקרא 'בורסיף' שהיה סמוך לבבל לא היו בני תורה, והמביא משם גט צריך לומר 'בפני נכתב ובפני נחתם'. וכעת שהתחלפו השמות, הרי שהמביא מבבל צריך לומר 'בפני נכתב ובפני נחתם', ואילו המביא מבורסיף לא צריך לומר.

משנה: נחלקו הדעות א. כמה הדסים וערבות צריך. ב. האם כשרים הדסים קטומים (שנקטם ראש ההדס) או דווקא שלמים, שורש המחלוקת: האם צריך 'הדר' בהדסים והדס קטום אינו 'הדר'. לדעת רבי ישמעאל (כפי שתבאר אותו הגמרא) הדס אחד שלם, ושתי ערבות. לדעת רבי טרפון שלושה הדסים אפילו קטומים (ושתי ערבות). לדעת רבי עקיבא הדס אחד שלם וערבה אחת.

גמרא: כפת: בתורה נכתבה מילה זו בכתוב חסר 'כפת' ללמד שמספיק לולב אחד. **ערבי נחל:** לשון רבים, ו'מיעוט רבים שניים' מכאן שצריך שתי ערבות.

וכי נאמר פרי עץ הדר וכפות: בלשון הפסוק ישנה חלוקה בין פרי עץ הדר (האתרוג) - לשאר המינים שנכתבו זה אחר זה ב'ו' החיבור, ללמד שצריך לאגדן ביחד בנפרד מהאתרוג.

ורבי ישמעאל מה נפשך: אם הוא סובר שצריך 'הדר' בהדס מדוע מספיק רק הדס אחד שאינו קטום, ואם הוא סובר שלא צריך 'הדר' אפילו כולם קטומים יהיה כשר? הגמרא מתרצת שרבי ישמעאל חזר בו מתחילת דבריו וסובר שמספיק באמת רק הדס אחד ובתנאי שיהיה שלם.

אשון וזבינו: שמואל דרש ממוכרי ההדסים שלא ינצלו את הביקוש לשלושה הדסים שלמים ויעלו את המחירים, ואיים עליהם שאם לא ישמעו לו הוא ידרוש ברבים שהלכה כרבי טרפון שהדסים קטומים כשרים.

הגמרא מקשה מדוע לא איים עליהם שידרוש כרבי עקיבא המכשיר רק הדס אחד שלם שזו לכאורה קולא גדולה יותר? ומתרצת שיותר קשה למצוא הדס אחד שלם משלושה קטומים.

משנה: של מעשר שני בירושלים: את המעשר שני אוכלים בירושלים.

עלתה חזית: כמין אבעבועות. **ניטלה פטמתו:** זהו ה'פיטם' של האתרוג שהוא כמין כתר בראשו. **נקלף:** נקלף הציפוי שלו. **נסדק:** נהיה סדק באתרוג. **ניקב וחסר כלשהו:** דהיינו שהנקב חיסר משהו מהאתרוג, אבל אם לא חיסר כלום כשר (וכגון שהכניס בו מחט דקה והוציאה).